

REFERAT FRA NETTVERKSSAMLING FOR SKOLER OG BARNEHAGER I NORD-TRØNDELAG

Tid: Tirsdag 25. oktober 2011, kl 10.00 – 15.00

Sted: Statens Hus, Steinkjer

Tema:

Lokale energikamper tilpassa skoler og barnehager.

Hvordan jobbe med klima/energitema på en praktisk og aktiv måte.

1. INFO

- Redesignkonkurransen fortsetter også dette året. Les mer om det på nettsidene, www.gront-flagg-nt.no under konkurranser.
- Ta kontakt med irene@gront-flagg-nt.no hvis dere trenger nytt flagg
- Send gjerne inn ting dere vil ha lagt ut på nettsidene

2. ENERGI/REGNMAKERDAG PÅ LØ SKOLE, VED ÅSE FAGERHOLT

På regnmakerdagen/energidagen til Lø skole var det de eldste elevene, 7.-klassingene, som hadde ansvaret. De laget 12 poster, og to og to elever organiserte aktiviteten på hver post. Elevene satte seg skikkelig inn i det temaet de hadde, slik at de kunne svare på eventuelle spørsmål fra de andre elevene. Dette fungerte veldig bra, og både arrangørene (7. klassingene) og deltakerne lærte mye.

3. KLIMA/ENERGITEMA PÅ EN PRAKTISK MÅTE, VED HANS CHR. JOHNSEN, ENOVA

Planen var i utgangspunktet at vi skulle låne energitilhengeren som tilhører kommunene på Fosen, og få demonstrert utstyret som er i den. Av forskjellige årsaker ble den ikke henta, men Hans Christian Johnsen ga oss mange gode ideer likevel.

Han startet med å snakke litt om energi:

Energi er en gjenstands evne til å utføre arbeid. Energi får ting til å skje, og den skifter form, f.eks. fra sol til solcelle, videre til batteri og så til lys. All energiomsetning er forbundet med tap. Det er varmetap i hvert ledd. 85% av den energien vi bruker er fossil

For små barn: Når vi får mat starter motoren vår. Mat ER ikke energi, men INNEHOLDER energi.

Huskeregler: energi er ikke stoff, det forsvinner ikke, og energiomforming er ikke reversibel.

Vi vet hvordan vi kan utnytte energien i atomer, vann, sol, olje og vind, men ikke godt nok.

OPPGAVE: Hvordan kan vi lære opp barna i indirekte energibruk?

Direkte energibruk: f.eks lys, varme

Indirekte energibruk: f.eks. ting vi kjøper

Barnehage-gruppa svarte:

- Midtheim barnehage har kvelder der foreldrene kan bytte/kjøre/selge klær som barna har vokst fra. Dette organiseres av foreldrene, og det serveres middag til dem som kommer.
- Ta vare på....
- Kjøpe lokal mat
- Dyrke mat selv
- Kjøpe solide ting, f.eks. leiker

Skole-gruppa svarte:

- Byttedag
- Ha med mindre mat
- Se på varen fra "vugge til forbruker"
- Kortreist mat

- Fossilia lar 6.-klassingene ta seg av gjenglemte klær. De vasker dem, så kan de som har glemt hente det de eier, så blir det fritt kjøp av tøy, før resten blir gitt til Fretex.
- Mære selger klær på Åpen skole. Den første halvtima får foreldrene kjøpe tilbake klærne deres egne barn har glemt, så blir det fritt salg etter det. Det som ikke blir solgt gis til Fretex.

Noen ideer til hvordan man kan lage egen energikamp:

Det kan være veldig lurt å gjøre som Lø skole, og gi ansvaret for planlegging og gjennomføring til ett klassetrinn. Det fører til stor kompetanse hos disse elevene, både teoretisk (tilegne seg bakgrunnsstoffet), praktisk (legge til rette for aktivitet) og mellommenneskelig (hjelp deltakerne)

Før energikampen kan man for eksempel snakke om energi, vær og vind og lage vindmålere

1. Man kan bygge en katapult og snakke om hvor energien kommer fra, og hvordan vi kan utnytte den best mulig. I barnehager kan man eventuelt lage spretterter i stedet. Man kan starte en energidag med å lage katapulter/spretterter, og så bruke dem senere på dagen.
2. Man kan lage ei "vinderløype" der man ved hjelp av en hårføner får tennisballer til å gå gjennom ringer laget av f.eks. kleshengere

Vinderløype:

Utstyr: 3 metall-kleshengere e.l., en tennisball, en hårføner, tape, et plastrør.

Plastrøret tapes til hårføneren for å konsentrere lufta litt bedre. Form ringer av kleshengerne og heng dem opp. Tennisballene skal hvile på lufta som kommer ut av føneren (husk at vi skal spare energi, bruk kaldluft!), og føres gjennom ringene. Den som klarer å få ballen gjennom alle 3 ringene på kortest tid vinner.

3. Lage en vannturbin av melkekartonger, og la elevene konkurrere mot hverandre.

Vannturbin:

Utstyr: drikkekartonger, hyssing, saks, tape, vann.

Her skal vi vise at det er energi i vannet. Ta en 1-liters drikkekartong, og fest en hyssing i den øverste kanten av kartongen, midt på. Stikk små hull i det nederste hjørnet av kartongen, på samme sted på alle 4 sidene. Dekk hullene med en tapestrimmel. Fyll kartongen helt opp med vann, ta den med ut, la den henge fritt i hyssingen, dra av tapen og se hva som skjer.

Hvem får mest energi ut av kartongen? Hvorfor? Man kan konkurrere ved å telle antall runder, eller måle tida det tar før den snur. Det er ENERGI i vannet, som gjør at kartongen snurrer rundt. I Norge er det dette vi gjør, vi utnytter energien i vannet.

4. Noen skoler har felles energidager, andre har egne, men konkurrerer likevel mot hverandre.

Ball-leiken

Utstyr: En ball og ei klokke.

Alle står i ring. En starter med å kaste ballen til en som står omtrent midt overfor i sirkelen. Denne kaster til en ny person, til alle har hatt ballen, og den kommer tilbake til førstemann. Alle må huske hvem man fikk ballen fra, og hvem man kasta den til. Så gjør man det samme igjen, og tar tida. En gang til, og da går det sannsynligvis fortere. Hvordan kan dette gjøres enda raskere? Jo, man kan re-organisere ringen slik at man står i riktig rekkefølge. Hvor lang tid bruker vi da?

Samarbeid, løsningsfokusert tenkning og hurtighet trenes opp.

Lokk-leiken

Alle står i sirkel. I midten har man et lokk, et pappfat eller lignende. Alle skal gå over ringen, men må trække på lokket med høyre fot. Hvordan gjøres dette på kortest mulig tid? Alle på en gang? En tar tida.

Samarbeid og kreativ tenkning må til her.

Pusle-leiken

Utstyr: Firkanter, rektangler, rundinger, trekkanter, 6-kanter e.l., helst i tre eller annet solid materiale.

Man deler inn i lag, med 2-4 personer på hvert lag. Lederen gir et bilde/ei tegning av en figur til hvert lag, og deltakerne skal prøve å få til samme figuren. Bildet legges et godt stykke borte fra der puslespillbitene ligger. Deltakerne ser på bildet, løper til bitene og setter på plass det de husker, løper tilbake og sjekker, helt til de mener figuren de har laget er som på bildet. Midtpunktet mellom bildet og bitene markeres med et tau e.l., og når man er på den sida av tauget som bitene er, får man ikke lov til å snakke sammen. Det laget som først er ferdig har vunnet.

Dette trener opp husken, kommunikasjons- og samarbeidsevnen

Strømsparekonkurranse

Man deler opp i lag som konkurrerer mot hverandre. Det laget som kommer på flest måter å spare strøm på vinner.

Tips

Det er mange ideer å finne på nettet, bl.a. på sidene til www.regnmakerne.no

Det ligger mange interessante filmer ute på www.kraftskolen.no

Det er viktig å starte med miljø/energi-arbeid i barnehagene, med å så frø som så kan spire i skolen.

**Åse Fagerholt:
Hans Christian Johnsen: 909 70 977**